

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)

“28” серпня 2020 р.

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**„УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ОБ’ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД”**

галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа»

освітній ступінь: магістр

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2020

Програма навчальної дисципліни Управління фінансами об'єднаних територіальних громад для студентів за галуззю знань 07 „Управління та адміністрування”, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньої програми Фінанси, митна та податкова справа - 10 с.

Розробник:

Західна О.Р. – доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

Програма навчальної дисципліни розглянута на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри фінансового менеджменту,
д.е.н., професор

Ситник Н.С.

«27» серпня 2020 року

Затверджено Вченою радою факультету

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року

ЗМІНИ

до програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (<i>перезатвердження програми навчальної дисципліни</i>)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до регламенту організації освітнього процесу в дистанційному режимі від 31.08.2020р., починаючи з 01.09. 2020р. лекції з навчальної дисципліни управління фінансами ОТГ проводяться онлайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовищаOffice 365	27.08.2020р . № 1	
2020-2021	Відповідно до розпорядження Про організацію освітнього процесу на факультеті управління фінансами та бізнесу із застосуванням дистанційних технологій у 1-му семестрі 2020-2021 навчального року від 16.09.2020р. з 21 вересня 2020 року по 31 жовтня 2020 р. лекційні та семінарські заняття з навчальної дисципліни управління фінансами ОТГ проводяться в дистанційному режимі із застосуванням технологій дистанційного навчання – хмарного середовищаOffice 365	Розпорядження від 16.09.2020р . № 141-р	

©Західна О.Р.,2020рік

©ЛНУ імені Івана Франка,2020рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Управління фінансами об'єднаних територіальних громад» є процес формування, використання та розвитку територіальних, земельних та фінансових ресурсів об'єднаної територіальної громади.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Управління фінансами об'єднаних територіальних громад» є надання студентам теоретичних та практичних знань щодо управління фінансовими ресурсами об'єднаних територіальних громад в умовах реформи місцевого самоврядування.

Основні завдання

Завдання вивчення дисципліни «Управління фінансами об'єднаних територіальних громад» полягають у:

- розкритті основних засад об'єднання територіальних громад в умовах децентралізації;
- розумінні особливостей функціонування та стратегічного планування розвитку, формування та реалізації фінансової політики ОТГ;
- засвоєнні теоретичних основ механізму формування доходів і видатків бюджетів ОТГ;
- оволодінні методикою розрахунку фінансової спроможності об'єднаної територіальної громади та інструментів забезпечення її стабільного функціонування.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Фінанси	Бюджетний менеджмент
Місцеві фінанси	Податковий менеджмент
Бюджетна система	Управління державними та місцевими фінансами
Податкова система	

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність досліджувати тенденції розвитку об'єднаних територіальних громад за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати ефективність бюджетної політики громад	Знати та розуміти новації законодавства щодо ресурсного забезпечення об'єднаної територіальної громади
Розуміння особливостей функціонування об'єднаних територіальних громад та їх структури	Знати і розуміти теоретичні основи побудови бюджетної системи України та окремих зарубіжних країн
Здатність здійснювати аналіз бюджетної доходів та напрямів фінансування видатків об'єднаних територіальних громад	Виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на всіх рівнях бюджетної системи
Уміння застосовувати економіко-математичні методи та моделі для визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій об'єднаних територіальних громад	Вміти аналізувати ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади;
Володіння базовими знаннями законодавства у сфері бюджетно-податкового регулювання	Знати механізм фінансування розвитку об'єднаної територіальної громади.
Навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у бюджетній сфері	Знаходити резерви додаткових надходжень і економії витрат відповідного бюджету
Розуміння повноважень місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері регулювання ресурсного забезпечення об'єднаної територіальної громади.	Розробляти пропозиції до нормативно-правових актів ресурсного забезпечення об'єднаної територіальної громади щодо їх удосконалення; визначати особливості регулювання земельних відносин та використання земельних ресурсів;
	Визначати засади місцевої політики формування фінансових ресурсів об'єднаної територіальної громади;
	Використовувати бюджетні, інвестиційні, грантові та кредитні механізми фінансування розвитку об'єднаної територіальної громади;
	Аналізувати дохідну та видаткову частину місцевого бюджету, власну податкову базу місцевого самоврядування, кредитоспроможність місцевих органів влади.

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1	Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад
Тема 2	Формування та функціонування об'єднаних територіальних громад в Україні
Тема 3	Особливості фінансів об'єднаних територіальних громад
Тема 4	Фінансові ресурси об'єднаних територіальних громад
Тема 5	Бюджетний процес на місцевому рівні
Тема 6	Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад
Тема 7	Бюджет орієнтований на результат

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад

Сутність децентралізації як економічної категорії. Переваги та позитивні наслідки децентралізації. Головні завдання, які будуть реалізовані в рамках бюджетної децентралізації. Вплив фінансової децентралізації на організацію місцевого самоврядування. Ризики і небезпеки децентралізації.

Сутність реформи бюджетної децентралізації в Україні. Вплив бюджетної децентралізації на фінансове забезпечення територіальних громад.

Тема 2. Формування та функціонування об'єднаних територіальних громад в Україні

Передумови об'єднання територіальних громад в умовах децентралізації. Повноваження територіальної громади та утворюваних нею органів. Основні засади взаємодії місцевих органів влади. Часові терміни у послідовному формуванні та створенні об'єднаних територіальних громад.

Організація та функціонування системи місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади. Компетенція територіальної громади щодо вирішення питань місцевого самоврядування. Принципи організації системи місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади.

Територіальне розмежування громад. Перспективний план формування територій громад. Основні документи системи планування просторового розвитку населеного пункту ОТГ.

Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади.

Тема 3. Особливості фінансів об'єднаних територіальних громад

Місцеві бюджети у складі бюджетної системи. Структура доходів місцевих бюджетів (в розрізі видів місцевих бюджетів).

Призначення місцевих бюджетів. Переваги застосування місцевих бюджетів.

Правове забезпечення управління фінансовими ресурсами територіальних громад. Основні нормативно-правові акти, які регламентують управління фінансами територіальних громад.

Специфіка управління фінансами об'єднаних територіальних громад.

Тема 4. Фінансові ресурси об'єднаних територіальних громад

Доходи об'єднаних територіальних громад. Джерелами формування фінансових ресурсів ОТГ. Класифікація джерел фінансування ОТГ. Основні фінансові ресурси об'єднаної територіальної громади. Критерії впливу на надходження ПДФО, плати за землю. Механізм прийняття рішень об'єднаними територіальними громадами щодо запровадження місцевих податків і зборів.

Практика надходжень місцевих податків і зборів в об'єднаних територіальних громадах.

Міжбюджетні трансфери об'єднаних територіальних громад. Механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів. Розрахунок базової/реверсної дотації.

Видатки об'єднаних територіальних громад. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.

Тема 5. Бюджетний процес на місцевому рівні

Особливості формування бюджетів ОТГ. Планування та затвердження бюджету об'єднаної територіальної громади. Бюджетний календар.

Виконання бюджету об'єднаної територіальної громади та внесення змін до нього. Моніторинг і контроль формування і використання місцевих бюджетів ОТГ старостами.

Тема 6. Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад

Сутність фінансової спроможності ОТГ. Основні етапи створення спроможної територіальної громади.

Показники фінансової спроможності територіальних громад. Порядок розрахунку фінансової спроможності об'єднаної територіальної громади.

Тема 7. Бюджет орієнтований на результат

Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Гендерно-орієнтоване бюджетування на місцевому рівні. Бюджетні програми ОТГ.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Основна література

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.01.2020 № 436-IX // – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>
5. Борщ Г. А., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Дехтяренко Ю. Ф., Ігнатенко О. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф., Юзефович В. В. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб./[Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович] – К. : – 2017. – 107 с.
6. Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад. Режим доступу: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/9f690dbd00a5bff556897056d188f56d.pdf>
7. Децентралізація публічної влади : досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – С. 76.
8. Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам : Постанова Кабінету міністрів України від 23.01.2015 р. № 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/11-2015-%D0%BF>.
9. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад : Постанова КМУ від 16 березня 2016 року № 200. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-2016-%D0%BF>.
10. Заброцька О. В. Особливості формування та виконання місцевих бюджетів : методичні рекомендації до виїзного одноденного навчального семінару / О. В. Заброцька. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2017. – 24 с.

11. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015р., № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
12. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 р. №156-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
13. Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://surdp.eu/uploads/files/SP_OTG_Methodology_UA.pdf.
14. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади : навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.
15. Місцеві бюджети 2018: які доходи й видатки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.budgetnyk.com.ua/article/129-mstsev-byudjeti-2018-yak-dohodi-y-vidatki-202>
16. Офіційний сайт ініціативи «Децентралізація влади» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/>.
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад» від 08.04.2015р., №214. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF/card2#Card20>
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. №196 «Деякі питання державного фонду регіонального розвитку» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/196-2015-p>.
19. Практичний посібник з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад – Київ, 2016.– Асоціація міст України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://auc.org.ua/sites/default/files/library/mod1web.pdf>.
20. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / [Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович] – К. : – 2017. – 107 с.
21. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 01.04.2014р., №333-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>.
22. Фінансова децентралізація в дії. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – 25.05.2016. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/decentralization/presentation/finansova-detsentralizatsiya-v-diyi>.

23. Фінансова децентралізація в Україні: перший етап успіхів, Кабінет Міністрів України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України [Електронний ресурс] Режим доступу: [http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finansova_decentrt_\(21.03.17\).pdf](http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finansova_decentrt_(21.03.17).pdf).
24. Фінансова спроможність потенційної громади: від теорії до практики. Центр розвитку місцевого самоврядування. Режим доступу: http://lgdc.org.ua/sites/default/files/library/finansova_spromozhnist_gromady_vid_teoriyi_do_praktyky.pdf.
25. Шевченко Д.І. Методичні особливості оцінки фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад на прикладі Лиманського району Одеської області / Шевченко Д.І. // Економічні інновації. – 2017. - Випуск №65. - С. 162-169.

4.2. Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки
2. Економіка України
3. Економіка, фінанси, право
4. Економіст
5. Регіональна економіка
6. Світ фінансів
7. Сталий розвиток економік
8. Фінанси України

Internet сайти

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.treasury.gov.ua
2. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.mf.gov.ua/
5. Сайт «Децентралізація влади» [Електронний ресурс]: Режим доступу: decentralization.gov.ua/
6. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.ibser.org.ua